

Samenvatting Nationale Drugmonitor 2015

Alcohol en tabak nog steeds de meest gebruikte middelen

In 2014 had ruim driekwart (77 procent) van de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder het afgelopen jaar wel eens alcohol gedronken. Eén op de negen (11,5 procent) was een zware drinker, dat wil zeggen dronk minstens één keer per week tenminste zes (mannen) of vier (vrouwen) glazen alcohol op één dag. Het hoogste percentage (18,6 procent) zware drinkers werd in de leeftijdsgroep 20 tot 30 jaar gevonden. Ondanks de dalende trend in alcoholgebruik onder jongeren is het aantal ziekenhuisopnames door overmatig alcoholgebruik in 2014 verder gestegen.

Een kwart van de Nederlanders rookte wel eens en 19 procent rookt dagelijks. Roken blijft nog steeds de belangrijkste oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. In 2014 werd 13,1 procent van de totale ziektelast aan roken toegeschreven.

Cannabis

Na alcohol en tabak wordt cannabis het meest gebruikt: één op de twintig Nederlanders van 15 jaar en ouder blowde in de afgelopen maand. Een meerderheid (69 procent) van de actuele blowers prefereert wiet, 17 procent gebruikt meestal hasj en 14 procent heeft geen voorkeur.

Slaap- en kalmeringsmiddelen

De hulpvraag voor deze middelen blijft beperkt en stijgt niet verder. In de verslavingszorg bleef het aantal cliënten dat ingeschreven stond wegens een primair probleem met benzodiazepinen, barbituraten, of overige psychofarmaca tussen 2005 en 2014 beperkt (tussen 1% en 2% van alle drugscliënten). Wel steeg hun aantal in deze periode van 459 in 2005 naar 697 in 2010, om vervolgens weer te dalen naar 602 in 2014. Meer cliënten noemen psychofarmaca als secundaire problematiek (1.086 in 2014).

Nieuwe Psychoactieve Stoffen (NPS)

Nieuwe Psychoactieve Stoffen is een verzamelnaam voor stoffen die qua werking vergelijkbaar zijn met 'traditionele' illegale drugs, maar (nog) niet onder de drugswetgeving vallen en vaak worden geproduceerd om deze te omzeilen. De risico's van het gebruik van NPS zijn veelal onbekend en het gebruik lijkt beperkt, hoewel in Nederland sommige stoffen zoals 4-FA in bepaalde groepen, zoals (frequent) uitgaanspubliek, geregeld voorkomen. Het gebruik van NPS leidt maar in een beperkt aantal gevallen tot een daadwerkelijke hulpvraag.

Andere drugs

'Traditionele' drugs worden nog steeds ruim vaker gebruikt dan NPS. Naar schatting 5,6 procent van de Nederlandse jongeren en jongvolwassenen (15-34 jaar) gebruikte in het afgelopen jaar xtc, 2,9 procent amfetamine en 3 procent cocaïne. Hoewel de verschillen tussen de landen voorzichtig moet worden geïnterpreteerd, ligt het gebruik in Nederland boven het EU-gemiddelde.

Het aandeel incidenten op grootschalige evenement met xtc als enige drug was in 2014 iets lager dan in 2013 (56 procent versus 62 procent van alle drugsincidenten), maar de ernst nam wel toe. Werd in 2009 nog 7 procent van de xtc-incidenten als matig tot ernstig gekwalificeerd, in 2014 was dit aandeel gestegen naar 28 procent. Het aantal sterfgevallen door xtc lijkt wel gestegen, hoewel het precieze aantal onbekend is en beduidend lager dan voor andere drugs. Op de xtc-markt worden in 2014 vaker pillen aangetroffen met een relatief hoge dosering; 59 procent van de pillen bevatte meer dan 105 mg MDMA. Ook werden andere stoffen aangetroffen, zo werd in 1,9 procent de gevaarlijke stof PMMA als xtc-pil verkocht.

GHB

Deze drug kent uiteenlopende gebruikersgroepen Het gebruik van gammahydroxyboterzuur (GHB) komt in de algemene bevolking en onder scholieren van het reguliere onderwijs naar verhouding weinig voor. In 2014 had 1,5% van de bevolking van 15 tot en met 64 jaar ooit GHB gebruikt. In 2011 had 0,5% van de scholieren van 12 tot en met 18 jaar wel eens GHB gebruikt. GHB wordt relatief vaak door uitgaande jongeren en jongvolwassenen gebruikt. In Amsterdam wordt gesignaleerd dat het imago van GHB negatiever wordt, onder andere vanwege onderlinge kritiek op “out gaan” en bewustwording over het verslavingsrisico, al blijft het middel een vaste plek in het uitgaansleven innemen. Het gebruik van GHB lijkt te stabiliseren maar het terugvalpercentage rond de 70 procent, blijft zorgwekkend.

Drugsdelicten

Bij de productie van synthetische drugs in Nederland worden nieuwe productieprocessen gesignaleerd, waarbij bijvoorbeeld chemicaliën, die nog niet geregistreerd zijn als gecontroleerde stof, worden omgezet in chemicaliën die nodig zijn voor productie. Er is een toename van ontmanteling van laboratoria, opslagplaatsen en dumpingen van chemicaliën gemeld, waarbij vooral Noord-Brabant in het oog springt. In 2014 is er ook een toename te zien van het aantal personen verdacht van een misdrijf met cannabisteelt en -handel.

Ten slotte

Over all biedt de Nationale Drugs Monitor weer een goede inzage in de ontwikkelingen in het middelenmisbruik in Nederland. De uitgave ervan is in een nieuw (internet) jasje gestoken waardoor je gemakkelijk bij de subonderdelen komt.

Peter Greeven
Lid Wetenschappelijke Raad NDM